

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Čj.: 092 79/99-5016
Signatura: bi2cs110

Oblastní pracoviště č.9 Hradec Králové
Okresní pracoviště Jičín

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Škola:	Základní škola Jičín, 17. listopadu 109, 506 01 Jičín
Identifikátor ředitelství:	600 092 381
IZO:	102 206 147
Ředitel školy:	Mgr. Josef Kužel
Zřizovatel:	Městský úřad Jičín, Žižkovo náměstí 18, 506 01 Jičín
Příslušný školský úřad:	ŠÚ Jičín, Denisova 1073, 506 01 Jičín
Termín inspekce:	10. – 13. května 1999
Inspektoři:	PaedDr. Markéta Stuchlíková Mgr. Jana Kocábová Mgr. Jiří Jetel
Předmět inspekce:	Posouzení činnosti školy ve vybraných částech dle § 18 odst. 3, 4 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů. Podmínky a průběh vzdělávání
Označení dokladů a ostatních materiálů, o které se zjištění opírá:	Rozhodnutí o zařazení školy do sítě škol vydané ŠÚ Jičín pod č.j. 869/99 s účinností od 18. března 1999, zřizovací listina, rozvrh hodin 1998/99, Výroční zpráva o činnosti školy ve školním roce 1997/98, učební osnovy vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT ČR dne 30. dubna 1996 pod č.j. 16 847/96-2 se změnami a dodatky schválenými MŠMT ČR dne 25. srpna 1998 pod č.j. 25 018/98-22 s platností od 1. září 1998, učební plány pro škol. rok 1998/99, čtvrtletní práce z matematiky, protokoly z laboratorních prací z přírodopisu, sešity na domácí úkoly z matematiky, sešity na krátké prověrky z matematiky, školní sešity žáků, žákovské knížky z některých tříd, vstupní prověrky z matematiky pro některé ročníky, zápisy ze schůzek předmětové komise přírodovědných předmětů, zápisy ze schůzek předmětové komise matematiky a českého jazyka, záznam z rozhovoru se zástupkyní ředitele školy, zápis z porady pedagogických pracovníků školy ze dne 23. září 1998, tematické plány vyučujících sledovaných předmětů, třídní knihy, pracovní materiály pro výuku přírodopisu, statistické přehledy o účasti žáků v matematických soutěžích ve školním a okresním kole, tematické úkoly sdružení pro ekologickou výchovu

Tereza, personální dokumentace pracovníků školy, podkladová inspekční dokumentace, hospitační záznamy, minimální preventivní program (nedatován), protokoly z laboratorních cvičení z fyziky a chemie, organizační řád, plán výchovného poradce, evidence a individuální vzdělávací plány žáků s vývojovými poruchami učení, výkresy žáků.

ZJIŠTĚNÉ SKUTEČNOSTI A JEJICH HODNOCENÍ

Základní škola Jičín, 17. listopadu 109, je školou bez právní subjektivity.

V letošním školním roce má 29 tříd (I. stupeň – 15 tříd, II. stupeň – 14 tříd), v době inspekce ji navštěvovalo 745 žáků (424 místních, 321 žáků dojíždí ze 67 obcí).

Je využíváno 29 kmenových tříd, 7 odborných učeben, 4 třídy školní družiny, 12 kabinetů a dvě sborovny. Jídelna není součástí školy.

1 Hodnocení materiálně technických podmínek výchovně vzdělávací činnosti

Při výuce všech sledovaných předmětů je možno využívat 4 funkční videopřehrávače, 7 zpětných projektorů, 25 radiomagnetofonů, 11 televizí, 4 gramofony a diapojektor. Ve škole je zároveň žakovská knihovna a učitelská knihovna. Pro výuku českého jazyka mají žáci moderní učebnice, učební pomůcky jsou zastoupeny v dostatečné míře (pomocné texty, slovníky, nástěnné tabule, atd.). Učitelé v hojné míře využívají možnosti kopírování textů, pravopisných cvičení, větných rozborů.

Při výuce matematiky jsou využívány učebnice i sbírky schválené MŠMT ČR novějšího data vydání pro šestý a sedmý ročník (1997, 1998) a dřívějšího data vydání (1990, 1992, 1994) pro zbývající ročníky. Dochází k postupné výměně starších učebnic za učebnice nové řady souběžně s jejich vydáváním a po důkladné konzultaci s vyučujícími matematiky. Pravidelně je odebírán časopis Matematika a fyzika ve škole.

Z pomůcek využitelných při výuce matematiky se jedná o rýsovací potřeby na tabuli pro všechny vyučující matematiky, různé tematické fólie ke zpětnému projektoru a starší i novější drátěné a plastové modely těles s oddělitelným a rozložitelným povrchem. Dále jsou k dispozici stavebnice pro modelování těles s různým povrchem a objemem při výuce stereometrie.

Výukové počítačové programy ve škole neodpovídají příliš současným osnovám a jsou převážně využívány při práci v matematickém kroužku, ojedinele i při výuce v dělených hodinách. Pracovní materiály se podle potřeby kopírují žákům především při zadávání úloh pro samostatnou práci.

Pro výuku přírodopisu jsou využívány učebnice staršího data prvního vydání (některé i rok 1987), vedení školy si uvědomuje nutnost jejich výměny, ta však souvisí s ekonomickou situací školy. Pro devátý ročník jsou nové učebnice objednány a jejich nákup bude realizován počátkem školního roku 1999/2000. Pravidelně je ve škole odebírán časopis Biologie, chemie, zeměpis. Pracovními materiály pro žáky jsou např. překopírované obrázky z různých knih, vhodné pro doplňování odborných názvů, vlastní nákresy

vyučujících i s kontrolními otázkami, popř. předtištěné pracovní listy. Fólie ke zpětnému projektoru jsou zajištěny prakticky ke všem oborům (zoologie, botanika, biologie člověka, geologie). Dále jsou vyučujícími zpracovány i vlastní fólie vhodné pro všechny fáze hodiny (procvičování, opakování, prověřování znalostí).

Odborná učebna přírodopisu, vedle které je umístěn kabinet s veškerými pomůckami pro výuku tohoto předmětu, je zároveň kmenovou učebnou jedné deváté třídy. Z tohoto faktu vyplývá, že ve všech třídách nemůže výuka přírodopisu probíhat právě zde a učitelé musejí přenášet často i větší množství pomůcek do jiných tříd. V této učebně je trvale umístěn videorekordér, diaprojektor a zpětný projektor. Kabinet je vybaven větším množstvím pomůcek, některé jsou již starší, stále však využitelné. Ve škole je zřejmá snaha o postupné doplňování a modernizaci vybavení tohoto kabinetu. Pomůcky jsou rozděleny do skříní podle oborů. Je v nich dostatek ukázek přírodnin (semena, plody, horniny, minerály), dále jsou k dispozici i přírodniny pořízené sběrem učitelů a žáků. K výuce botaniky je využíváno větší množství klíčů k určování rostlin a dřevin, popř. herbář.

V příruční knihovně je asi 200 svazků odborné literatury s přírodovědnou tematikou, která slouží ke studiu vyučujících i pro přípravu žákovských referátů. Pro výuku slouží starší i novější velkoplošné tematické obrazy a 22 videokazet. Žáci mohou pracovat s 25 novými a 10 staršími typy mikroskopů a s novou mikrolupou.

Výuka fyziky a chemie probíhá v samostatných odborných učebnách, která slouží i pro konání laboratorních cvičení. Učebna fyziky je vybavena pracovními stoly s funkčními elektrickými rozvody nízkého napětí. Z didaktické techniky je v učebně instalován pouze zpětný projektor. Zastaralé a méně vyhovující je roletové zatemnění. Vybavení kabinetu fyziky učebními pomůckami je na běžné úrovni, která ještě postačuje pro zabezpečení výuky. Většina pomůcek je zastaralá a v posledních letech nebylo provedeno jejich výraznější doplnění. Počet žákovských souprav pro pokusy z fyziky nepostačuje pro zabezpečení práce žáků ve dvojicích.

V současné době probíhá postupná obnova fondu učebnic fyziky. V tomto roce byly zakoupeny nové učebnice vydávané nakladatelstvím Prometheus, které by měly nahradit současně používané učebnice, vydané SPN v roce 1991.

Odborná učebna chemie je vybavena obdobně jako učebna fyziky. Středem učebny jsou vedeny rozvody vody a plynu k pracovním stolům. V současné době nejsou však funkční. V učebně jsou umístěné uzamykatelné skříně, ve kterých je uložena část učebních pomůcek pro laboratorní cvičení. Většina pomůcek je umístěna v přiléhajícím kabinetu chemie. Vybavení učebními pomůckami i chemikáliemi je dostatečné. Dostatečný je i počet žákovských souprav pro pokusy z chemie. Základní didaktická technika, kterou je učebna vybavena, je běžně využívána.

Pro výuku chemie jsou používány nové učebnice chemie vydané nakladatelstvím Fortuna.

Některé hodiny výtvarné výchovy probíhají v prostorné výtvarné učebně, která je funkčně vyzdobena, ostatní v kmenových učebnách. Vzhledem k velkému počtu tříd nelze zajistit, aby všechny třídy měly možnost v hodinách pracovat ve výtvarné učebně. Výtvarný materiál, pomůcky a potřeby si žáci zakupují sami. Vyučující využívají při výuce publikace a materiály ze školní knihovny i své vlastní knihy.

Materiálně technické podmínky pro výuku matematiky a přírodopisu jsou spíše nadprůměrné, z hlediska zabezpečení výuky českého jazyka a výtvarné výchovy, fyziky a chemie jsou hodnoceny průměrně.

2 Hodnocení psychohygienických podmínek

Rozvrh hodin je sestaven v souladu s ustanovením § 9 odst.1 až 3 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole.

Výuka sledovaných předmětů probíhala v prostorných a světlých třídách, které byly vybaveny klasickými tabulemi, umyvadly s tekoucí vodou a zatemněním na oknech. Školní nábytek, kterým jsou třídy vybaveny, je již starší a často poničený. V některých třídách jsou umístěny i menší skříňky na pomůcky, knihovničky popř. vitríny. Neesteticky působilo v jedné ze tříd pokrytí lavic igelity, v jiné byla zničená špinavá podlaha.

V některých třídách byl rušivým momentem při výuce hluk z ulice. Vyučující dbali na vyvětrání učeben hned po svém příchodu do tříd, neboť otevírání oken o přestávkách je žákům z bezpečnostních důvodů zakázáno. Žáci měli na lavicích a u nich pořádek, také na tento fakt kladli vyučující velký důraz.

Třídy byly hezky esteticky upravené prostřednictvím obrázků, květin, tematických i aktuálních nástěnek a velkoplošných schémat, přehledů, obrazů a map.

Umístění sledovaných předmětů v rozvrhu bylo z psychohygienického hlediska vhodné, také přestávky zařazené do rozvrhu i časový prostor na oběd pro žáky byly dostatečně dlouhé.

Základní psychohygienické a didaktické zásady byly v průběhu sledovaných hodin dodržovány.

Odborné učebny, v kterých probíhala sledovaná výuka, jsou dostatečně prostorné, světlé, účelně vybavené pro výuku a vytváří přiměřené pracovní prostředí. Pracovní místa žáků jsou vybavena laboratorními stoly a židlemi jednotné velikosti.

Fyzikální podmínky (teplota, intenzita osvětlení, čistota ovzduší), v nichž probíhala sledovaná výuka, byly podle subjektivního hodnocení plně vyhovující pro práci žáků.

Psychohygienické podmínky pro výuku sledovaných předmětů byly průměrné.

3 Hodnocení personálních podmínek

Výuka českého jazyka na II. stupni je zajištěna se stoprocentní odbornou a pedagogickou způsobilostí vyučujících.

Z celkového počtu 21 hodin výtvarné výchovy týdně je 38,09 % hodin zajištěno vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí, ostatní hodiny jsou vyučovány bez odborné způsobilosti.

Výuku matematiky zajišťuje pět vyučujících, všechny jsou odborně a pedagogicky způsobilé.

Výuku přírodopisu zajišťují tři vyučující, všechny jsou odborně a pedagogicky způsobilé.

Výuka fyziky a chemie je zajišťována vyučujícími, kteří mají plnou odbornou a pedagogickou způsobilost.

Personální obsazení u sledovaných předmětů je stabilizované. Z hlediska věkového rozložení převládají pedagogičtí pracovníci středního věku.

Personální zajištění výuky fyziky a chemie je hodnoceno spíše nadprůměrně, českého jazyka, matematiky a přírodopisu je nadprůměrné, výtvarné výchovy průměrné.

4 Plnění učebních osnov

Výuka probíhá v 1. - 8. ročníku podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola. Pouze v 9. ročníku dobíhá výuka podle upravených učebních dokumentů č.j. 18 730/91-20.

U všech sledovaných předmětů je dodržen učební plán. Tematické plány, které byly vypracovány vyučujícími pro jednotlivé předměty, svým obsahem zahrnují učivo stanovené učebními osnovami. Do tematických plánů byly zapracovány úpravy a doplňky základní pedagogické dokumentace vzdělávacího programu Základní škola.

Při porovnání obsahu probraného učiva zapsaného v třídních knihách s obsahem učiva stanoveného učebními osnovami nebyly zjištěny rozdíly. Z vlastní hospitační činnosti vyplývá, že učební osnovy jsou ve všech sledovaných předmětech průběžně naplňovány.

Pro žáky s vývojovými poruchami učení jsou zpracovány individuální vzdělávací plány. Péče o tyto žáky je především zajišťována na 1. stupni školy.

Rozvoj speciálních schopností a zájmů žáků je prováděn v rámci zavedeného systému volitelných a nepovinných předmětů. V návaznosti na sledované předměty by bylo vhodné rozšířit v rámci možností školy nabídku volitelných předmětů.

Talentovaní žáci jsou zapojováni do soutěží a přehlídek, které jsou především vyhlášené MŠMT.

Menší časové zpoždění při probírání učiva v matematice či při realizaci laboratorních prací z přírodopisu v některých třídách, které bylo způsobeno nemocí vyučující či fungující zpětnou vazbou, je možno bez větších problémů vyrovnat do konce školního roku.

Plnění učebních osnov sledovaných předmětů je průměrné.

5 Hodnocení z hlediska kvality vyučování

Český jazyk

Inspekce sledovala výuku českého jazyka na II. stupni u všech vyučujících, kteří ji zajišťují.

Ve škole pracuje předmětová komise českého jazyka, přehledné zápisy svědčí o vzájemné informovanosti a snaze vyučujících o řešení dílčích problémů i výměnu zkušeností. Shodné testy v paralelních třídách vyučující nepiší, všestranné jazykové rozborů po probrání určitého okruhu učiva i jejich bodové hodnocení si učitelky připravují samostatně nebo po dohodě v předmětové komisi. Analýza čtvrtletních prací prováděna většinou není, u jednotlivých slohových prací je zhodnocena stylistická stránka, nejčastější pravopisné chyby jsou dále společně procvičovány ústní formou nebo stylistickými cvičeními v dalších hodinách. Vyučující ke své práci používají řadu pomocných textů pro výuku pravopisu a jazykové rozborů, pro literaturu využívají především přehledné slovníky. Žáci se pravidelně zúčastňují olympiády z českého jazyka (letos obsadili 12. –13. místo), v minulých letech získali výborná umístění v celostátním kole.

Zvládnutí frekventovaných pravopisných a stylistických poznatků je vyučujícími pravidelně ověřováno řadou pravopisných cvičení (přibližně 1x týdně), kontrolními diktáty, mluvnickými prověrkami po probrání určitého tematického celku. Schopnost stylizace prokazují žáci ve slohových cvičeních a ve čtvrtletních slohových pracích a znalost literárněhistorických a literárněvědných poznatků v krátkých testech.

V úvodu většiny hodin mluvnických a slohového výcviku byli žáci seznámeni s cílem hodiny a její náplní. Snahou všech vyučujících bylo v mluvnických hodinách upevnit a systematicky rozvíjet znalost základních mluvnických pojmů a pravidel. Sledovány byly hodiny s rozdílnou úrovní. Většina hodin měla promyšlenou strukturu, koncipovány byly jako opakovací a zčásti výkladové, frontální styl výuky byl doplňován řízeným rozhovorem.

Projev všech učitelek byl kvalitní, výstižné a hlasité vyjadřování požadovaly po žácích, ne však vždy s patřičnou důsledností.

K hodinám s vysokou efektivností patřila hodina v 9. ročníku, ve které dobře připravená vyučující dokázala zopakovat se žáky řadu pravopisných jevů formou různých cvičení i s použitím zpětného projektoru, Pravidel českého pravopisu a slovníků. Žáci během celé hodiny získávali komplexní a kvalitně vedený vhled do vývoje a základních struktur systému jazyka.

V některých hodinách chyběla pružnost při střídání činností žáků, pestrost forem a metod práce.

Dostatečný prostor pro fixaci a aplikaci poznatků byl v závěru všech sledovaných hodin ponechán a využit.

Úroveň komunikativních dovedností žáků v hodinách (v ústním a písemném projevu) byla celkově průměrná.

Celkově je kvalita vyučování a úroveň vzdělávání v českém jazyce na II. stupni hodnocena průměrně.

Matematika

Inspekce sledovala výuku matematiky ve všech ročnících druhého stupně a u všech pěti vyučujících, které ji zajišťují. Personální obsazení výuky tohoto předmětu a plnění osnov je hodnoceno v jiné části této zprávy.

Ve škole jsou realizovány vždy začátkem školního roku interní vstupní testy (inspekci byly předloženy), které mají za úkol zjistit úroveň znalostí žáků při vstupu do dalšího ročníku a event. zaměřit opakování směrem k zjištěným neznalostem. V šestém ročníku nejsou realizovány vzhledem k dlouhodobějšímu opakování stanovenému učebními osnovami. Celostátní srovnávací testy zatím žáci neabsolvovali.

Z matematických soutěží se žáci školy zapojili do matematické olympiády - školního kola se zúčastnilo 17 žáků (6. a 9. ročník), okresního kola 6 žáků a do oblastního kola postoupil jeden žák. Pythagoriády se zúčastnilo ve školním kole 94 žáků (6. a 7. ročník), do okresního kola postoupilo 6 žáků. Soutěže matematický Klokán se ve škole v různých kategoriích zúčastnilo celkem 208 žáků. Tyto údaje svědčí o dobrých motivačních schopnostech vyučujících matematiky, což inspekce během sledovaných hodin pozorovala.

Ve škole aktivně pracuje matematický kroužek pro žáky 6. a 8. ročníku, ve kterém se vyučující zaměřuje na propojení matematiky a výpočetní techniky.

Kontrolovaná četnost známek je dostačující, domácí úkoly vyučující pravidelně zadávají a hodnotí. Zápis známek do žákovských knížek je důsledný a výstižný.

Bylo zjištěno, že ve všech třídách byly v době inspekce realizovány již tři čtvrtletní práce. Jejich analýzy probíhají vzápětí po jejich napsání (kontrola v třídních knihách), čímž dochází k snadnější nápravě nesprávných matematických postupů a úvah. Obtížnost příkladů v nich zadávaných je přiměřená.

Kontrolované sešity mají různou obsahovou a grafickou úroveň. Kromě školních sešitů mají žáci i sešity na domácí úkoly a kratší písemné práce. Všechny sešity jsou pravidelně prokazatelným způsobem kontrolovány vyučujícími a jsou v nich opravovány veškeré chyby.

Předmětová komise matematiky, která se schází nepravidelně (inspekci byly předloženy dva zápisy), se zabývá plněním učebních osnov, organizací matematických soutěží, úpravou žákovských sešitů a čtvrtletních prací.

Úvod všech hodin patřil důsledné kontrole domácích úkolů, v jedné z nich byl proveden jejich podrobnější rozbor spojený se zdůrazněním nejčastějších chyb.

Následovalo seznámení žáků s tématem hodiny a zopakování probrané látky s ohledem na její upevnění a návaznost na nové učivo. Opakování mělo frontální charakter a v úvodní části se zaměřovalo na procvičování paměti a přesné matematické vyjadřování. Jednoduché příklady byly zapsány na čtvrtkách či větších papírových tabulkách, které vyučující připevnila na tabuli nebo držela v ruce. Zde se nabízelo vhodné využití zpětného projektoru pro zefektivnění hodiny.

Při samostatné práci v rámci opakování se žáci seznámili s výsledky a matematickými postupy řešení okamžitě po jejím ukončení. Při grafickém znázorňování přímé úměrnosti žáci pracovali s milimetrovými papíry, což značně zefektivnilo hodinu. Po grafickém určování některých hodnot neznámých na grafu měla následovat vzhledem k jejich nepřesnému stanovení i kontrola výpočtem.

Vhodně bylo využíváno metody poznání od jednodušších příkladů po obtížnější se závěrečným zobecněním. Výběr příkladů pro konkrétní tematický celek byl zajištěn tak, že z hlediska možných typů i řešení byl vyčerpávající (kvadratické rovnice, nerovnice). Nerovnice byly řešeny nejprve v oboru přirozených, později v oboru reálných čísel, čímž si žáci upřesnili vztah mezi jednotlivými číselnými množinami. Při výkladu se vyučující dopustila v jednom případě drobné chyby. Problémové otázky byly kladeny srozumitelným způsobem, takže se do jejich řešení mohla zapojit většina žáků.

Znalosti žáků byly průměrné, jejich aktivita často přesahovala rámeček průměrnosti.

Všechny hodiny charakterizovala zpětná vazba, která někdy posouvala učivo opět k lehčím příkladům, častá práce s učebnicemi a sbírkami a velký podíl samostatné práce v jejich časové struktuře.

Motivačními prvky byly pochvala a hodnocení aktivity žáků známkami. V hodinách panovala přátelská, ale hlavně pracovní atmosféra. Vyučující uplatňovaly v mnoha případech individuální přístup k žákům při samostatném řešení příkladů, popř. respektovaly rychlejší tempo některých žáků, pro které měly připravené další úkoly.

V závěru hodin zbylo většinou dost časového prostoru na shrnutí nově probraného učiva.

Úroveň výuky matematiky je spíše nadprůměrná.

V rámci **přírodovědných předmětů** byly hospitovány vyučovací hodiny přírodopisu, fyziky a chemie.

Přírodopis

Inspekce sledovala výuku tohoto předmětu ve všech ročnících druhého stupně.

Výuku zajišťují tři vyučující, z důvodu omezeného pobytu inspekce ve škole a absence některých tříd v těchto dnech nebyla sledována výuka jedné z nich. Vzhledem k malému počtu hodin přírodopisu, které má zařazeny do rozvrhu, je možno i přes tento fakt hodnocení kvality výuky přírodopisu ve škole provést.

Ve škole nejsou realizovány žádné interní srovnávací testy ani testy celorepublikové, které by hodnotily výsledky vzdělávání v přírodopise. O olympiádu není ze strany žáků přílišný zájem, neboť její zadání jsou dle slov vyučující příliš náročná. Proto se vyučující se žáky zaměřují již několik let spíše na kolektivní praktické řešení tematických úkolů zadávaných sdružením pro ekologickou výchovu Tereza (inspekci bylo předloženo). Přírodovědný kroužek ve škole nebyl založen. Výukové počítačové programy zaměřené na botaniku, zoologii a tělovědu jsou ve škole k dispozici, pro malou kapacitu počítačové učebny je jejich využívání v nedělených třídách problematické. Pro školní rok 1999/2000 je v plánu školy nabídnout žákům volitelný předmět biologické praktikum.

Exkurze v rámci výuky tohoto předmětu proběhla v devátých třídách, které navštívily rašeliniště Jizerka a sklárny v Harrachově. Koncem školního roku se uskuteční plánovaná exkurze šestých tříd do ZOO a do botanické zahrady. V letošním školním roce proběhly ve škole přírodovědné besedy s odborníky (ornitologie, ochrana živočišných druhů, Himaláje), dále se žáci zúčastnili různých výstav (houby, ovoce, Krkonošský národní park a jeho ochrana). Den Země oslavili žáci školy aktivně soutěžemi, účastí v testech o poznávání rostlin a živočichů, ekologickou hrou a úklidem odpadků v konkrétní lokalitě.

Témata laboratorních prací jsou volena vhodně, časově korespondují s probíranou látkou a ve velké míře podporují tvořivé poznávání žáků. Protokoly jsou zpracovány na jednotných tiskopisech a obsahují zapsaná zjištění s vyvozenými závěry.

Předmětová komise přírodovědných předmětů se schází nepravidelně (v době inspekce předloženy dva zápisy), řeší mezipředmětové vztahy, kontrolu plnění učebních osnov a modernizaci a aktualizaci výuky.

Další vzdělávání pedagogů vedení školy podporuje, je však omezováno finančními možnostmi školy.

Kontrolovaná četnost známek, které jsou podkladem pro pololetní či závěrečnou klasifikaci, je dostatečná a umožňuje objektivní posouzení znalostí žáků i možnost opravy známky v případě neúspěchu. Znamky z přírodopisu jsou důsledně zapisovány do žákovských knížek i s přesnou informací o prověřovaném tematickém celku. Sešity mají ve většině případů hezkou grafickou úroveň, zápisy v nich jsou doplněny obrázky a barevným označením nejdůležitějších poznatků.

V úvodu hodin byli žáci seznámeni s jejich náplní a stanoveným cílem. V rámci návaznosti na již probrané učivo bylo realizováno v některých třídách jeho frontální opakování ústní formou. Při něm se vyučující snažily zaktivizovat celou třídu vhodně kladenými a směřovanými otázkami. V jiných hodinách vyučující zjišťovaly znalosti žáků písemnými prověrkami, při kterých byly k dispozici předtištěné pracovní materiály s obrázky nebo otázkami. Správné odpovědi se žáci dozvěděli bezprostředně po ukončení samostatné práce. Během ústního prověřování znalostí některých žáků u tabule byla pozornost ostatních zachována samostatnou prací (vyplňováním pracovních listů). V hodinách probíhalo i skupinové vyučování, když někteří žáci dostali ukázky rostlin, které samostatně určovali podle klíče.

Ve všech sledovaných hodinách byly aktivně využívány učebnice a různé pracovní materiály většinou pro opakování a procvičování probraného učiva. Výklad nové látky a její procvičování byly často podloženy praktickými ukázkami přírodnin (horniny, rostliny, semena, herbář) a vždy doplněny tematickými ukázkami velkoplošných obrazů a přehledů, promítáním diapositivů či obrázků a schémat prostřednictvím zpětného projektoru. Hodiny byly velmi pestré, dobře zorganizované a pozornost a aktivita žáků byla spíše nadprůměrná. Vysoká efektivita hodin byla podpořena dobrými motivačními schopnostmi vyučujících, které byly charakterizovány častou pochvalou, hodnocením aktivity žáků a zajímavým poutavým výkladem. Znalosti žáků byly průměrné až spíše nadprůměrné. V časové struktuře hodin byl podíl samostatné práce žáků poměrně značný. V ojedinělých případech pozorovala inspekce drobnou nekázeň žáků, v jednom případě nepřiměřenou reakci vyučující na spontánní projev žáka. V závěru většiny hodin vyučující zadaly domácí úkol a do shrnutí učiva opět aktivně zapojily celou třídu.

Úroveň výuky přírodopisu hodnotí inspekce i přes fakt, že učebnice jsou staršího data vydání, nadprůměrně.

Fyzika, chemie

Sledované hodiny měly jasně vymezené vzdělávací cíle. Obsah probíraného učiva byl v souladu s časovým uspořádáním učiva v tematických plánech vyučujících.

Většina vyučovacích hodin měla klasickou stavbu (ověření znalostí, výklad, shrnutí, zhodnocení) s vyváženým časovým rozvržením jednotlivých částí. Výklad učiva byl velmi dobře připraven po stránce metodické i didaktické. Metody práce byly voleny přiměřeně jak k cílům a obsahu učiva jednotlivých hodin, tak i k věku a schopnostem žáků. Použité formy a metody práce podporovaly aktivní zapojení žáků do procesu učení. U mladších žáků bylo vhodně využito jejich přirozené zvědavosti a hravosti. U žáků starších však mohlo být častěji využíváno takových forem práce, které by je více vedly k samostatné tvůrčí činnosti (referáty, práce s informacemi a odbornou literaturou, problémové vyučování). Při výuce bylo využito soutěžních her, demonstračních pokusů i skupinové práce žáků při konání pokusů. Hlavní metodou výkladu však byl řízený rozhovor.

Vyučovací hodiny měly přiměřený spád a organizace práce byla ve většině hodin velmi dobrá. Žáci získávali nové poznatky v žádoucím rozsahu a byl jim ponechán i dostatečný prostor pro vyjádření vlastních poznatků a názorů. V závěru vyučovacích hodin nechybělo shrnutí a zhodnocení práce žáků. Při výuce byl kladen důraz na vyvozování nových poznatků, zdůvodňování jevů a jejich uvádění do vzájemných souvislostí. Získané poznatky byly většinou experimentálně ověřovány žákovskými a demonstračními pokusy. Při výuce bylo využíváno i mezipředmětových vztahů.

Vnitřní diferenciaci při výuce a individuální přístup k žákům byly především používány v nižších ročnících.

Během výuky vyučující ověřovali kontrolními otázkami správnost pochopení nového učiva, pracovních postupů i zadávaných úkolů. Na kladené kontrolní otázky žáci většinou správně odpovídali. Průběžné hodnocení, které zde prováděli vyučující, mělo spíše motivační charakter.

Hodnocení žáků při ústním zkoušení bylo přiměřené jejich výkonům. Náročnost kladená na žáky odpovídala požadavkům standardu základního vzdělání. Prokazované vědomosti a dovednosti žáků byly většinou na velmi dobré úrovni.

V průběhu většiny sledovaných vyučovacích hodin se žáci aktivně a se zájmem zapojovali do výuky. Žáci byli vedeni k přesnému, úplnému a kultivovanému způsobu vyjadřování. Komunikativní dovednosti žáků byly přiměřené jejich věku a schopnostem.

V průběhu sledovaných hodin převládala tvůrčí pracovní atmosféra. Žáci prokazovali dobré osvojení pracovních návyků a na svou práci se dovedli soustředit. Vyučovací hodiny se vesměs vyznačovaly velmi dobrou pracovní kázní.

Psychohygienické podmínky výuky byly dobré. Vztahy mezi učiteli a žáky byly korektní a otevřené, přátelské a vstřícné. Žáci respektovali autoritu vyučujících.

Při výuce byly používány učebnice, soupravy pro žákovské pokusy, názorné pomůcky i aktuální informační materiály. Byla využita i část technického vybavení učebny (elektrické nízkonapěťové rozvody, zpětný projektor).

Efektivita výuky ve sledovaných hodinách byla vesměs velmi dobrá.

Laboratorní cvičení jsou průběžně konána. Laboratorní protokoly jsou vedeny na předtištěných záznamových listech, jsou hodnoceny a při jejich hodnocení je kladen důraz na správnost obsahu zápisů a závěrů. Školní sešity žáků jsou pečlivě, přehledně a účelně vedeny na velmi dobré grafické a estetické úrovni.

Celkově je výuka fyziky a chemie hodnocena spíše nadprůměrně.

Výtvarná výchova

Výuka předmětu byla sledována na II. stupni u všech vyučujících (pouze jedna vyučující má plnou odbornou a pedagogickou způsobilost).

Všechny hodiny byly vedeny tvořivým způsobem, témata výtvarných prací byla volena tak, aby vyjadřovala představy, zájmy, fantazii žáků. Dílčí aktivity výtvarného procesu byly vyučujícími průběžně korigovány.

Vyučující dokázaly žákům poradit, pochválit a upozornit na rozdílnost pojetí i způsobu originálního řešení. Ve výuce byl uplatněn individuální přístup vyučujících k jednotlivým žákům. Dobrá motivace se odrazila v zájmu žáků a jejich tvůrčímu přístupu k zadanému úkolu.

Žáci zvládali základy kresby a barevné kompozice v rámci svých věkových možností.

Hodiny vyučující s odbornou a pedagogickou způsobilostí patřily k nejzdařilejším – výsledná efektivita hodin byla podpořena motivací a kvalitním vysvětlením výtvarného postupu, příjemným vystupováním vyučujících, prací s různými výtvarnými materiály. Vyučující zařazuje i náročnější práce včetně základů grafiky, podporuje rozvoj schopnosti žáků pozorovat a vynalézat vlastní obrazy.

Kontrolou tematických plánů vyučujících a zápisů odučených hodin v třídních knihách bylo zjištěno, že některé vyučující bez odborné způsobilosti pro výuku preferují převažují práce kresebné povahy a malby temperovými a vodovými barvami. Ostatní výtvarné výrazové prostředky a techniky včetně užitých prací dekorativních a prostorových jsou zařazovány výjimečně. Je nutné více v předmětu experimentovat a zařadit do hodin dle učebních osnov např. i výtvarné konstruování, modelování, kašírování, základy grafických technik, koláž, monotyp atd.

Celkové hodnocení úrovně tohoto předmětu na II. stupni je spíše nadprůměrné.

6 Hodnocení z hlediska výsledků vyučování

Sledovány byly tyto základní priority – dílčí výsledky ústní a společné práce žáků v hospitovaných hodinách, procesuální dovednosti žáků (komunikace a učební dovednosti), podpora osobního a sociálního rozvoje žákovy osobnosti.

V hodinách českého jazyka byly zařazovány činnosti, které přispívají k rozvoji jazykové kompetence žáků, snahou vyučujících byla také podpora žáků v individuálním čtení. Znalosti žáků a komunikativní dovednosti žáků v ústním a písemném projevu se jevily celkově průměrnými. V průběhu výuky se žáci seznamovali i s praktickými situacemi a dílčími tématy, které měly mezipředmětový charakter (např. příprava na život a rozvoj sociálních kompetencí), mnozí z nich dokázali vybrat relevantní informace pro splnění úkolu a vyjádřit svůj vlastní postoj, stanovisko. Žákům však činí potíže aktivní aplikace získaných poznatků a jasná formulace odpovědí.

Během zajímavých hodin přírodopisu si žáci uvědomují nutnost pozitivního vztahu k přírodě, její ochrany a přirozené zařazení člověka do ní jako jednoho z živočišných druhů. Praktické poznávání ve velké míře uplatňované při hodinách přírodopisu a následné zobecňování poznatků je důležitým prvkem při uvědomování si přírodních zákonitostí. Vzhledem ke zdůrazňovaným praktickým aspektům teoretického poznávání si žáci uvědomují smysl vzdělávání a tento fakt je pro ně motivací pro další sebevzdělávání. Promyšlený postup při vedení hodin přírodopisu s tématem sexuální výchova a pohlavní dospívání umožňuje žákům snadněji překlenout obtížné období dospívání a ovlivňuje je pozitivně k zodpovědnějšímu přístupu v těchto oblastech. Pozorovaná snaha vyučujících směřující k zdůrazňování správného vyjadřování a popisu myšlenkových pochodů zlepšuje komunikativní schopnosti žáků v obecné rovině.

Důraz učitelů kladený na pečlivost, pořádek, zodpovědnost a vlastní aktivitu při vedení sešitů, plnění školních a domácích úkolů a povinností ovlivňuje žáky v oblasti morálních zásad a charakterových vlastností.

Časté sebehodnocení žáků vyžadované od vyučujících a jeho korekce z jejich strany a ze strany spolužáků je nutí ke kritickému pohledu na svoje vlastní výkony a plnění povinností.

Problémové otázky, které byly často součástí metody postupného odvozování nového učiva, učí žáky soustředění na určitý problém a hledání řešení na základě spojování známých faktů.

Při výuce všech hospitovaných předmětů jsou žáci vedeni k samostatnosti, ke schopnosti zobecnění či konkretizování daných poznatků. Rozvoj intelektuálních schopností žáků jako je paměť a logické myšlení je podporován tímto směrem vedenými hodinami matematiky.

Ve sledovaných hodinách fyziky a chemie byli žáci vedeni k postupnému vytváření uceleného přírodního obrazu světa. Prokazované vědomosti a dovednosti žáků byly na dobré úrovni. Žáci mají osvojené základní poznávací a učební postupy a přiměřeně dovedou aplikovat získané poznatky při řešení praktických úloh. Srovnávací testy pro porovnání výsledků vyučování nebyly dosud zařazovány.

Výsledky žáků v olympiádách a soutěžích z přírodovědných předmětů jsou na běžné úrovni. V návaznosti na výuku fyziky je žákům 9. ročníku nabízen volitelný předmět technická praktika, který je zaměřený na využití a praktické aplikace poznatků z elektrotechniky.

V rámci vzdělávacího programu je pro žáky 7. ročníku každoročně pořádán lyžařský výcvikový kurz, který je veden plně kvalifikovanými instruktory. Pro žáky 3. a 4. ročníku je

zajišťován plavecký výcvik v Plavecké škole Jilemnice. Do výuky na 1. stupni školy je zařazena i dopravní výchova. Praktická výuka dopravní výchovy je organizována pro žáky 4. ročníků základních škol v rámci akce BESIP, která je zajišťovaná referátem dopravy OkÚ Jičín.

V průběhu sledované výchovně vzdělávací činnosti žáci prokazovali osvojení základních norem slušného chování a vystupování. Postoje žáků a jejich hodnotové orientace se jeví jako vhodné a přiměřené k jejich věku.

Ve škole je věnována pozornost i problematice sociálně negativních jevů. V minimálním preventivním programu jsou stanoveny úkoly, které je třeba postupně realizovat v jednotlivých ročnících. Veškeré problémy, které se v této oblasti ve škole vyskytly, byly ve spolupráci s rodiči.

Škola také úzce spolupracuje s pedagogicko-psychologickou poradnou, oddělením sociálně právní ochrany dětí a mládeže, okresním protidrogovým koordinátorem a Policií ČR.

Ze zápisů z jednotlivých jednání, které jsou vedeny výchovným poradcem, vyplývá, že většina řešených problémů pramenila ze špatného rodinného zázemí žáků. Výskyt projevů sociálně negativních jevů je ve škole průběžně monitorován a vyhodnocován ředitelstvem školy. Všichni vyučující absolvovali speciální školení zaměřené na způsoby odhalování sociálně negativních jevů a způsoby jejich prevence. V oblasti protidrogové prevence je škola v kontaktu s odborným diagnostickým a léčebným zařízením.

Škola v rámci svých možností vytváří prostor a podmínky pro všestranný rozvoj žáků. Z hlediska výsledků vyučování je škola hodnocena spíše nadprůměrně.

ZÁVĚRY

Materiálně technické podmínky ve škole, které závisejí na finančních možnostech školy, jsou průměrné. Je potřeba stanovit přesné priority pro jejich vylepšování. Ze zjištěných faktů vyplývá, že důležitá je postupná aktualizace učebnic na přírodopis.

Výuku přírodopisu hodnotí inspekce velmi kladně pro časté praktické poznávání pozorování a pro motivační schopnosti vyučujících směřované k pozitivnímu vztahu žáků k přírodě.

Hospitované hodiny českého jazyka, výtvarné výchovy, chemie a fyziky byly vedeny na běžné úrovni, efektivita některých hodin byla velmi dobrá.

Pozitivem při výuce matematiky je činnostní charakter většiny hodin, vhodná systematická volba příkladů z hlediska různých typů i možných řešení a účinný systém zpětné vazby.

Podmínky a průběh vzdělávání jsou hodnoceny celkově spíše nadprůměrně.

Doporučení:

- zaměřit se na postupnou aktualizaci učebnic přírodopisu,
- v šestém ročníku zajistit vzhledem k počtu žáků dostatečné množství učebnic přírodopisu,

- ve škole zpracovat jednotné tematické plány pro jednotlivé předměty tak, aby do nich byly zabudovány schválené změny a doplňky k vzdělávacímu programu Základní škola a byla zaručena návaznost učiva vzhledem k častému rozpisu tematických celků do dvou ročníků,
- v tematických plánech uvádět i hodinové dotace jednotlivých tematických celků,
- zvážit možnost realizace některých celostátních srovnávacích testů (např. Kalibro), které by umožnily získat informace o výsledcích vzdělávání a porovnání s ostatními školami,
- zabezpečit postupnou modernizaci technického vybavení odborných učeben fyziky a chemie (včetně modernizace didaktické techniky),
- postupně realizovat inovaci fondu učebních pomůcek pro výuku fyziky,
- v rámci možností školy rozšířit nabídku volitelných předmětů.

Podpisy inspektorů:

vedoucí týmu PaedDr. Markéta Stuchlíková, v. r.

členové týmu Mgr. Jana Kocábová, v. r.

Mgr. Jiří Jetel, v. r.

V Jičíně dne 31. května 1999

Přílohy: ---

Inspekční zprávu jsem převzal dne 8. června 1999

razítko

Podpis ředitele školy

Mgr. Josef Kužel, v. r.

Dle § 19 odst. 8 zákona č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Na vědomí

Adresát	Datum předání / odeslání zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel:	1999-06-21	092 85/99-5016
Školský úřad:	1999-06-21	092 86/99-5033

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. ČŠI	Text
---	---	připomínky nebyly vzneseny